

prednosti Zapada i njegove kulture u islamskom svijetu, učešću u političkoj sili, organiziranju islamske vlasti itd. Vrhunac ovog trenda može se zapaziti u 80-tim i 90-tim godinama. Ovakva aktivna i svakako pažnje vrijedna prisutnost, iako je najuočljivija u političkom obliku, ima i snažne kulturne odlike. Možemo reći da se prisutnost islama zapravo manifestira u obliku borbenih pokreta i pokreta oživljavanja islama. Prvi, sa ratobornom i neprijateljskom tendencijom i orijentiranošću ka vojnom i političkom polju, postoje i djeluju većinom u Afganistanu, Libanu, Palestini, Alžiru itd., dok drugi imaju više kulturni aspekt i usmjereni su ka oživljavanju temeljnih islamskih vrijednosti koje su zaboravljene tokom vremena. Ovi pokreti za oživljavanje, nakon perioda relativno duge pasivnosti, a kao odgovor na svestrane napade, su mnogo prisutniji nego u prethodnim decenijama i nastoje u vihoru pritisaka modernizma i zapadnjačke civilizacije dati novu definiciju identiteta islamskog društva. Ovakvo dešavanje može se primijetiti u cijelom islamskom svijetu, npr. u Turskoj, Maleziji, BiH, Iranu itd.

Izvor napada na islamski svijet uglavnom leži u Zapadu i širenju kulture modernizma, a odgovori islamskog društva na te talase mogu se podijeliti na nekoliko faza:

Prva je uglavnom istovremena sa prvim susretima muslimana sa novom zapadnom civilizacijom (17. i 18. stoljeće). U ovom slučaju odgovor je bio jedna vrsta totalne konfrontacije i suprotstavljanja no, nakon poraza muslimana, prerastao je u negativnu rezistenciju i sankcioniranje svakog oblika manifestacija što ih je sa sobom donosila *kultura s druge strane svijeta*. Od 18. stoljeća muslimani, koji su izašli iz dugog perioda svog zlatnog doba, te prolazili kroz fazu dezintegracije i dekadencije, su se našli pod vrlo snažnim pritiscima i tokovima sa Zapada. Ti tokovi imali su, pak, oslonac u moćnim instrumentima proisteklim iz tehnoloških promjena i napredaka u 17. i 18. stoljeću. Dakle, za odbranu od svega toga muslimani nisu pronašli dovoljno snage i zapadnjaci su uspjeli preuzeti vlast širom islamskog svijeta. Ova vlast u nekim zemljama, poput Egipta, Sirije, Libana i Iraka, bila je sasvim izravna i direktna. One su se na početku 20. stoljeća nalazile zvanično pod zapadnom vlašću, a u nekim drugim državama, kao što je Iran, kultura i manifestacije Zapada bile su jedine koje su uspjele napredovati, i to poprilično brzo. Ovaj prodor je nesumnjivo uzdrmao identitet ovih društava. Rezistencija i opiranje muslimana, mada u ovoj prvoj fazi nije imalo osobitog uspjeha, dalo je koristi barem utoliko što se islamska društva nisu sasvim predala i poklekla pred ovim totalnim i svestranim napadima – neka od tradicionalnih polja su ostala netaknuta i u narednim fazama predstavljat će glavne centre suprotstavljanja (npr. džamije, derviške tekije, islamske škole, odnosno medrese i sl.).